

ชื่อวิทยานิพนธ์ วรรณกรรมตำนานล้านนา ; การศึกษาวิธีการสร้าง

ชื่อผู้เขียน นายวิลักษณ์ ศรีป่าขาง

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร.อุดม	รุ่งเรืองศรี	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บำเพ็ญ	ระวิน	กรรมการ
รองศาสตราจารย์สมหมาย	เปรมจิตต์	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงวิธีการสร้างวรรณกรรมตำนานล้านนา มีขอบเขตคือ ศึกษาจากวรรณกรรมตำนานล้านนา ที่ปริวรรตหรือใช้วิธีการเขียนแบบอื่นที่พิมพ์เผยแพร่แล้วจำนวน 69 เรื่อง แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 บท โดยกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของวรรณกรรมตำนานล้านนา เช่น ความหมายและค่านิยมและการแบ่งประเภท พัฒนาการและรูปลักษณะทั้งรูปลักษณะเดิมและรูปลักษณะใหม่ โครงสร้างและจารีตนิยมการสร้างของวรรณกรรมตำนานล้านนา

จากการศึกษาพบว่า วรรณกรรมตำนานล้านนาในรูปลักษณะใหม่มีวิธีการ เขียนที่นิยมอยู่ 2 วิธีการคือ การปริวรรตและวิธีการเรียบเรียง วิธีการแรกมักทำให้อยู่ในวงวิชาการมีการกำหนดเกณฑ์การปริวรรตเพื่อถอดอักษรธรรมล้านนาหรือตัวเมือง เป็นอักษรไทยกลาง วิธีการต่อมาเน้นมักให้อยู่ทั้งในวงวิชาการและนอกวงวิชาการ มีจุดประสงค์เพื่อทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ง่ายขึ้น โดยเรียบเรียงจากผลงานที่ปริวรรตแล้วหรือนำเค้าโครงเรื่องมาเขียนใหม่ วรรณกรรม

ตำนานล้านนาในรูปแบบใหม่ จึงต่างจากวรรณกรรมตำนานล้านนาในรูปแบบเดิมที่จารบนใบลานหรือพับกระดาษ ทั้งในรูปแบบทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหา

การแบ่งกลุ่มตำนานโดยอาศัยเนื้อหาเป็นตัวกำหนด แบ่งได้ 7 กลุ่ม คือ ตำนานปูชนียสถาน ตำนานประวัติโบราณสถานและโบราณวัตถุ ตำนานเมือง ตำนานบุคคล ตำนานปูชนียวัตถุ ตำนานประวัติศาสตร์พุทธศาสนา และตำนานเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ ตำนานในแต่ละกลุ่มมีโครงสร้างที่ต่างกันอย่างออกไป โดยสรุปแล้วโครงสร้างของตำนานจะมีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วนคือ แกนเรื่อง คือใจความสำคัญที่ผู้แต่งตำนานต้องการนำเสนอ เนื้อหาหลัก คือองค์ประกอบต่อมาที่ช่วยสถาปนาความสำคัญให้แก่เรื่อง องค์ประกอบสุดท้ายคือ เนื้อหารอง ที่ช่วยให้ตำนานเรื่องนั้นมีคุณสมบัติยิ่งขึ้น

ในด้านจารัตนนิยมการสร้างนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องจารัตนนิยมประณามพจน์และบันทึกท้ายเรื่อง จารัตนนิยมคำไหว้ จารัตนนิยมการยืมเนื้อหาตำนาน และจารัตนนิยมอนุภาค จารัตนประการสุดท้ายนี้ ได้ศึกษาเรื่องเมืองล่ม และ เรื่องพระบรมสารีริกธาตุ การศึกษาทุกหัวข้อตามที่ได้กล่าวมานี้ ทำให้ทราบถึงวิธีการสร้างวรรณกรรมตำนานล้านนาทั้งที่ปรากฏมาแต่เดิมและที่สร้างขึ้นใหม่

Thesis Title **Lanna Legend ; A Study of Its Creation**
Author **Mr. Wiluck Sripasang**
M.A. **Lanna Language and Literature**

Examining Committee ;

Professor. Dr.Udom Roongruangsri Chairman

Assistant Professor Bampen Rawin Member

Associate Professor Sommai Premchit Member

Abstract

The objectives of this thesis is to study how to perform the Lan-na legends, and to transliterate them which generally have been done by transliteration and printing. There are amount of sixty-nine copies, and can be divided in five chapters describing of the general characters of the Lan-na legends i.e. thier meaning, definition, classification of development, and thier form both in the old style and the new one, as well as structure and convention in establishing the Lan-na legends.

It is found that in a conventional style, the Lan-na legends carried on two kinds of writing : transliteration and edition. The first one is applied on among the academicians, who set the rule for transliteration Lan-na Dham alphabets into the central Thai, while the second one is applied by academicians and non-academicians. Their goal is aimed at the readers' perception text content conveniently. Usually, by them, scriptures have been transliterated into central Thai, and then edited and produced in the new style by concentrating on the structure of that text. So Lan-na legends in the new style is differentiated from the old style which is written or scribed in palm-leaves or in the paper made from the paper mulberry.

Basing on the content, the Lan-na legends can be classified into seven groups : the legends of the secret places, of the story of old places and materials, of cities, of persons, of the Buddhist secret objects, of the story of Buddhism and of miscellaneous kinds. Each group of them have been differentiated in structure. In sum, their structure is composed of three important components: their themes proposed by the authors, the main content which is proposed for establishing the important of the theme, and the last is the supported content for enlargement and completion the main content.

On the side of conventional style, the convention of saluting, of colophones, of praying, of the legend borrowing, and of motif is studied on the cities falling and the Lord Buddha relics. The study of all topics above mentioned bring about the knowledge of how to coinage the Lan-na legends both in old and new fashion.